

Kamerstuk ....., nr. ...

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld ... februari 2021

Binnen de vaste commissie voor Europese Zaken bestond bij een aantal fracties de behoefte om aan het kabinet enkele vragen en opmerkingen voor te leggen met betrekking tot de geannoteerde agenda van de informele videoconferenties van de leden van de Europese Raad op 25 en 26 februari 2021, inzake COVID-19-coördinatie, gezondheid, het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid en het Zuidelijk Nabuurschap, en het verslag van de informele videoconferentie van de leden van de Europese Raad inzake COVID-19 van 21 januari 2021.

Het kabinet heeft op de vragen en opmerkingen geantwoord bij brief van ... februari 2021. De vragen en opmerkingen van de fracties en de antwoorden van het kabinet zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Veldman

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Berkheij

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de informele Europese Raad van 25 en 26 februari 2021 en het verslag van de informele videoconferentie van de leden van de Europese Raad inzake COVID-19 van 21 januari 2021. Zij hebben hierbij nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de informele Europese Raad van 25 en 26 februari 2021 en het verslag van de informele videoconferentie van de leden van de Europese Raad inzake COVID-19 van 21 januari 2021. Zij hebben hierbij nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de videoconferenties van de Europese Raad van 25 en 26 februari 2021. Zij hebben nog vragen over de Europese COVID-19-coördinatie, het EU-gezondheidsbeleid, het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB), de arrestatie van oppositieleider Navalny en het Zuidelijk Nabuurschap.

De leden van de SP-fractie hebben de geannoteerde agenda voor de informele Europese Raad van 25 en 26 februari kritisch gelezen. De leden hebben hier nog een aantal vragen over.

Algemeen

De leden van de CDA-fractie constateren dat het hier wederom om een informele vergadering gaat. Dat betekent dat er geen officiële besluiten kunnen worden genomen. Indien er tot besluiten gekomen dient te worden zal dat in schriftelijke procedure na de Raadsvergadering zijn. Deze leden vragen het kabinet in het verslag precies aan te geven over welke zaken schriftelijke besluiten zijn genomen of genomen gaan worden. Deze leden vragen bovendien

aan het kabinet hoe de transparantieagenda vorm wordt gegeven door het Portugese voorzitterschap en of daar concrete voorstellen voor worden gedaan.

COVID-19-coördinatie

De leden van de VVD-fractie ontvangen verschillende signalen dat de levering van hulpmiddelen die gebruikt worden bij het vaccineren, zoals flacons, stops en caps, inmiddels een wachttijd kennen van bijna een jaar. Kennen overige lidstaten deze signalen ook? Zo ja, welke maatregelen nemen deze lidstaten om over voldoende hulpmiddelen te beschikken? De wachttijd bij levering van deze hulpmiddelen kan ook invloed hebben op de levering van non-COVID-medicatie. Zijn er op Europees niveau signalen bekend van mogelijke toekomstige tekorten aan non-COVID-geneesmiddelen door de opgelopen wachttijd? Zo ja, om welke geneesmiddelen gaat het en welke acties worden ondernomen om tekorten te voorkomen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de VVD-fractie vragen of het kabinet kan aangeven wat de positie van de overige lidstaten is in de discussie rondom de invoering van vaccinatiecificaten en hun mogelijke toepassing daarvan? Welke status geven de lidstaten aan certificaten van buiten de EU? Wanneer wordt het gestandaardiseerde vaccinatiebewijs verwacht dat aangekondigd is door de voorzitter van de Europese Raad? Hoe wordt omgegaan met EU-landen die sceptisch zijn over het vaccinatiebewijs/-paspoort? De leden van de VVD-fractie vragen welke status de lidstaten in de toekomst geven aan vaccinatiebewijzen en -paspoorten van buiten de EU?

Tijdens de informele Europese Raad van 21 januari jl. hebben de regeringsleiders afgesproken dat het vaccinatieproces moet worden versneld en dat ervoor moet worden gezorgd dat bedrijven hun leveringsverplichtingen nakomen, zo constateren de leden van de VVD-fractie. De VVD-fractie vraagt het kabinet of zij kan aangeven welke inzet Nederland in dit verband zal leveren? Hoe beoordeelt het kabinet de Europese inzet, in het bijzonder van de Europese Commissie, om het vaccinatieproces te versnellen, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

De leden van de CDA-fractie hebben een aantal vragen over de Europese vaccin-inkoop. Deze leden hebben kennisgenomen van verschillende publicaties van Halix in Leiden en de Europese vaccin-inkoop. Halix in Leiden maakt vaccins van AstraZeneca waarmee meer dan 10 miljoen Britten tot nu toe gevaccineerd zijn. De leden van de CDA-fractie zouden allereerst graag vernemen welke overleggen er zijn geweest met Halix en welk standpunt het Nederlandse kabinet daarin heeft genomen. Voorts vragen de leden van de CDA-fractie welke afspraken er gemaakt zijn over de beschikbare vaccins.

De leden van de CDA-fractie vragen vervolgens op welke wijze het contact en contract van het Nederlandse kabinet met Halix is overgedragen aan de Europese Commissie, toen de Europese Commissie vanaf juni 2020 centraal de inkoop van vaccins voor de hele Europese Unie ging regelen. Op welk moment heeft het Nederlandse kabinet aan de Europese Commissie meegedeeld dat Halix vaccins aan het produceren was in Nederland, zo vragen de leden van de CDA-fractie?

Recentelijk is de nieuwe regulering ingegaan dat landen exportvergunningen moeten worden afgeven voor de export van vaccins. Dat vereist natuurlijk inzicht in hoeveel vaccins er werkelijk in Nederland geproduceerd zijn en worden, zo constateren de leden van de CDA-fractie. Heeft het kabinet per maand en per fabrikant (Halix, Jansen & Jansen en wellicht anderen) inzicht in hoeveel vaccins daar het afgelopen jaar geproduceerd zijn en hoeveel

vaccins daar nu wekelijks geproduceerd worden. Indien dat niet zo is, hoe gaat het Nederlandse kabinet zich inspannen om zo spoedig mogelijk dat inzicht te krijgen? Verder vernemen de leden van de CDA-fractie graag of en welke vergunningen tot export van vaccins zijn afgegeven, wat de data zijn van deze vergunningen en hoeveel en waarnaar toe er geëxporteerd is.

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet wat er besproken zal worden aangaande de solidariteit met derde landen ten aanzien van de beschikbaarheid van vaccins. Hierbij noemt het kabinet nadrukkelijk de rol van COVAX. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet naar de stand van zaken bij COVAX, of dit mechanisme functioneert en welke Europese landen vaccins hebben gedoneerd aan dit verdelingsmechanisme.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe het kabinet het gebruik van vaccins door EU-lidstaten zonder dat deze zijn goedgekeurd door het EMA beoordeelt.

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet wat de stand van zaken is aangaande het vaccinatiepaspoort. Tevens vragen deze leden het kabinet om aan te geven welke positie de verschillende lidstaten hebben ingenomen over het vaccinatiepaspoort. Voorts vragen de leden van de CDA-fractie het kabinet welke eisen de EU voornemens is te stellen aan een dergelijk paspoort. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet vervolgens aan te geven wat het juridisch kader zou zijn van een dergelijk vaccinatiepaspoort. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet daarnaast aan te geven op welke momenten er beslissingen worden genomen over een vaccinatiepaspoort.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de ambitie van de Europese Commissie om aan het eind van juni 2021 300 miljoen vaccinaties toegediend te hebben. Wat kunnen lidstaten van elkaar leren met betrekking tot het opschalen en versnellen van het vaccinatieproces om dit doel te halen? Speelt de Europese Commissie een rol om de nodige kennis- en ervaringsuitwisseling tussen lidstaten te faciliteren? De leden van de D66-fractie constateren dat tijdens de vorige informele Europese Raad (21 januari 2021) de regeringsleiders hebben afgesproken dat het vaccinatieproces sneller moet. Kan het kabinet toelichten hoe er uitvoering wordt gegeven aan de motie Marijnissen/Jetten van 4 februari 2021, die het kabinet verzoekt zich binnen Europa hard te maken voor een klemmend beroep op farmaceuten om op korte termijn hun rechten en kennis te delen via C-TAP of sub-licenties te verstrekken aan zo veel mogelijk geschikte producenten? Welke concrete stappen worden hiertoe genomen bij deze Europese Raad? En zijn er lidstaten die hier steun aan willen verlenen, zo vragen de leden van de D66-fractie?

De leden van de D66-fractie vragen hoe het kabinet de wijze waarop de vaccinatieaanbesteding en levering is gelopen beoordeelt, met name omtrent AstraZeneca en de rol van de voorzitter van de Europese Commissie? Hoe hopen de Europese Commissie en Nederland soortgelijke fouten in de toekomst te voorkomen? Welke inzet zal het kabinet namens Nederland leveren om te zorgen dat bedrijven hun leveringsplicht nakomen? Hoe apprecieert het kabinet de intentie van lidstaten om vaccins die niet in de EU worden geproduceerd, zoals het Russische 'Sputnik V' vaccin, aan te schaffen en te gebruiken? Of indien gewenst, te starten met de productie van deze vaccins binnen de EU? Daarnaast vragen de leden van de D66-fractie hoe de Europese Commissie van plan is om regie te houden over de vaccinatie-uitrol, wanneer er vaccins van buiten de EU gebruikt gaan worden in lidstaten?

De leden van de D66-fractie constateren dat Zuid-Afrika het vaccin van Janssen, dat in Nederland wordt geproduceerd, wil gaan inzetten. Hoe voorkomen we bij het Janssen vaccin soortgelijke leveringsproblemen als met het AstraZeneca, voordat de vaccins ook hier zijn goedgekeurd, zo vragen de leden van de D66-fractie?

De leden van de D66-fractie vragen wat het vaccinatiedoel van de Europese Commissie voor eind juni zal betekenen voor de reisvrijheid van zij die al gevaccineerd en zij die niet gevaccineerd zijn deze zomer? Hoe kijkt het kabinet naar een EU-vaccinatiecertificaat om reizen mogelijk te maken? Welke overwegingen zijn hierbij voor het kabinet het belangrijkste? Hoe wordt er gekeken naar teststrategieën bij snelwegen, stations en luchthavens om Europees verkeer in de zomer ook mogelijk te houden voor mensen die nog niet in aanmerking zijn gekomen voor een vaccin? Is de Europese Commissie voornemens om ook voor deze groep te kijken hoe er in de zomer toch op een veilige manier kan worden gereisd, zo vragen de leden van de D66-fractie?

De leden van de D66-fractie zien dat de president van de Europese Commissie de relatie met het Verenigd Koninkrijk op spanning heeft gezet door een essentieel onderdeel van het Noord-Ierland protocol voor korte tijd op te schorten met betrekking tot de export van vaccins. Het Verenigd Koninkrijk heeft opgeroepen tot een reset van de relatie tussen het VK en de EU. Inmiddels is de beslissing van de Europese Commissie teruggedraaid, zo constateren de leden van de D66-fractie. Wat is de appreciatie van het kabinet over deze gang van zaken? Hoe kunnen dit soort fouten in de toekomst worden voorkomen en in welke mate werden de lidstaten bij deze beslissing betrokken, zo vragen de leden van de D66-fractie?

De leden van de D66-fractie constateren dat Duitsland en Oostenrijk zijn begonnen met het instellen van grenscontroles, zoals met Tsjechië en Slovenië. Worden deze grenscontroles besproken tijdens de komende Europese Raad? Heeft de Commissie het voornemen om uniforme richtlijnen hiertoe op te stellen zodat er zo min mogelijk frictie komt voor grensoverschrijdend transport en vrij verkeer van personen, zo vragen de leden van de D66-fractie?

De leden van de SP-fractie constateren dat de Europese Unie veel steken laat vallen wat betreft de COVID-19-coördinatie. Zo gaf de voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen recentelijk aan dat de Europese Unie een 'speedboot' zou moeten zijn, maar momenteel vooral overkomt als een 'tanker'. Is het kabinet het eens met deze analyse? De leden van de SP-fractie vragen het kabinet of zij kan aangeven wat de knelpunten zijn die ervoor zorgen dat dit zo is? Kan het kabinet aangeven wat er terecht is gekomen van de op 21 januari geuite wens van de Europese Raad om het proces omtrent de vaccinaties te versnellen? Kan het kabinet aangeven hoe Nederland ook op Europees niveau werk gaat maken van de aangenomen motie van de SP en D66 om druk uit te oefenen op farmaceuten om rechten te delen en de rol van Nederland bij de kennispool van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) te versterken, zo vragen de leden van de SP-fractie? De leden van de SP-fractie vragen of er ook wordt gesproken over een gezamenlijk succes maken van de 'COVID-19-Technology Access Pool' van de WHO en het steunen van het voorstel van India en Zuid-Afrika binnen de WHO om patenten op coronavaccins te weren?

De leden van de SP-fractie vragen of er ondertussen ook al meer zicht is op de locaties waar, binnen de Europese Unie, vaccins kunnen worden geproduceerd? Veel landen hebben zich al voor of tegen vaccinatiepaspoorten uitgesproken, wat is het standpunt van het kabinet hierover, zo vragen de leden van de SP-fractie?

De leden van de SP-fractie zijn bijzonder kritisch over het recentelijke incident betreffende de controles op de export van het vaccin vanuit de Europese Unie, waarmee effectief weer een harde grens bij Noord-Ierland is ontstaan en een van de belangrijkste intenties voor *Brexit*, het in stand houden van het Goede Vrijdagakkoord, compleet teniet is gedaan. Wat vindt het kabinet van deze grove en ondoordachte fout van de Europese Unie, zo vragen de leden van de SP-fractie? Deze leden vragen hoe het mogelijk is dat na jaren onderhandelen over *Brexit*, met dit als een van de belangrijkste principes, dit zo mis heeft kunnen gaan? Kan het kabinet aangeven of Nederland van plan is om hier bij de aankomende Europese Raad een kritische noot van te maken en af te dwingen dat zo'n fout niet meer zal worden gemaakt? Daarnaast vragen de leden van de SP-fractie wat de ervaringen tot nu toe zijn met de exportcontroles die de EU uitvoert? Is er inderdaad sprake van het exporteren van voor de EU bestemde vaccins en, zo ja, in welke mate? Zijn er eventueel lichten vaccins tegengehouden, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Gezondheid

De leden van de D66-fractie lezen met interesse dat de Europese Unie aan het kijken is naar betere coördinatie van grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen. COVID-19 geeft eens te meer aan dat de Europese samenwerking veel meer is dan een economische samenwerking, en dat de EU op alle vlakken goed dient samen te werken. De leden van de D66-fractie kijken dan ook positief naar een verbeterde EU-coördinatie op het gebied van preventie, voorbereiding en respons. Wel vragen de leden van de D66-fractie zich af hoe die coördinatie er uit gaat zien, aangezien gezondheidszorg een nationale competentie is. Voorziet het kabinet een toekomstige verdragwijziging om de EU deze competentie te geven? Of wil de EU zich uitsluitend gaan richten op het coördineren van de interne gezondheidsmarkt onder het huidige art. 114 TFEU? De leden van de D66-fractie vragen wat hierop de inzet is van het kabinet. Welke concrete rol zou de EU moeten gaan spelen in het coördineren van grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen? En waar liggen voor het kabinet de harde grenzen van het Europese coördinatiebeleid? Welke zaken wil het kabinet op nationaal niveau blijven coördineren, zo vragen de leden van de D66-fractie?

Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet in hoeverre de relatie met de VS op de agenda staat van de bespreking van het GVDB. Deze leden vragen het kabinet bovendien of de erfenis van de vorige Amerikaanse president, met als gevolg meer investeringen door de EU-lidstaten zelf en een grotere onafhankelijkheid creëren, onderdeel uitmaakt van deze discussie over het GVDB.

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet in hoeverre de ontwikkelingen in Iran omtrent de nucleaire deal op de agenda van de regeringsleiders staat.

De leden van D66-fractie hechten een groot belang aan Europese samenwerking op het gebied van buitenlandbeleid en veiligheidsbeleid. De leden van de D66-fractie streven ernaar om een gezamenlijk Europees Buitenlandbeleid met tanden te verwezenlijken. In hoeverre worden de NAVO2030 plannen meegenomen in het strategische kompas van de EU? Kan de inzet van Nederland voor de strategische-dialoog-fase gedeeld worden met de Kamer? Wat gebeurt er op EU-niveau om de Europese weerbaarheid te vergroten? Wat is de inzet van Nederland

hierbij? Welke rol is er weggelegd voor cyber- en hybride dreigingen, zo vragen de leden van de D66-fractie?

De leden van de SP-fractie zijn verbaasd om te lezen dat ook het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid op de aankomende informele Europese Raad zal worden besproken. Kan het kabinet aangeven hoe het mogelijk is dat dit onderwerp van stal wordt gehaald, waar de agenda eerst alleen gefocust leek te zijn op COVID-19-bestrijding, zo vragen de leden van de SP-fractie? Welke concrete stappen betreffende Defensie en Veiligheid zullen er tijdens deze informele Europese Raad worden gezet? Welke lijn zal het kabinet namens Nederland gaan inzetten? De leden van de SP-fractie vragen of de analyse klopt dat het verzet tegen vergevorderde Europese integratie op het gebied van Defensie een deuk heeft opgelopen met het wegvallen van het Verenigd Koninkrijk (VK) uit de Europese Unie? Kan het kabinet inzicht geven in de meest recente plannen aangaande de inzet van het Europees Defensie Fonds (EDF), zo vragen de leden van de SP-fractie? Wat is de acute noodzaak die het kabinet ziet om in Europees verband miljarden uit te geven aan wapenontwikkeling en het financieel ondersteunen van de Europese wapenlobby, die makkelijk zelf de middelen heeft voor wapenontwikkeling? Kan het kabinet een appreciatie geven van het *scoping paper* van EDEO, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Zuidelijk Nabuurschap

De leden van de D66-fractie delen het standpunt dat de EU-relatie met het Zuidelijk Nabuurschap van groot belang is. Vanuit de NDCI wordt 7 miljard ingezet. De leden vragen zich af over welke periode deze 7 miljard uitgegeven gaat worden? Ook vragen zij zich af waar dit bedrag dan precies aan uit gegeven gaat worden? Ook hebben de leden twijfels bij de formulering van het kabinet dat zij voorstander is van versterking van de relatie met landen van de regio “mits spraken is van gedeelde kernwaarden en Europese kernbelangen als migratie en veiligheid”. Waar doelt het kabinet op als zij spreekt over gedeelde kernwaarden? En wat is het concrete gevolg als landen uit de regio onze kernwaarden niet delen? Tot slot willen de leden van de D66-fractie het kabinet aanmoedigen om vanuit een breder perspectief naar het Zuidelijk Nabuurschap te kijken, en niet alleen door de lens van migratie en veiligheid.

Overig

De leden van de CDA-fractie zijn bezorgd over de hoge mate van schuldenlast die lidstaten momenteel opbouwen als gevolg van de economische gevolgen van de pandemie. Deze leden vragen het kabinet in hoeverre de Europese schuldenproblematiek op de agenda staat van de regeringsleiders.

Op verzoek van Duitsland is dit voorjaar er een Europees-Turkse Top geagendeerd, omdat president Erdogan toenadering tot de EU aan het zoeken is en met een charmeoffensief bezig lijkt te zijn. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet of een dergelijke Top inmiddels gepland is, wat het Nederlandse standpunt is aangaande deze Top is en wat het kabinet zou willen agenderen tijdens een dergelijke Top.

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet welke positie de Raad gaat innemen richting Rusland naar aanleiding van de zaak Navalny.

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet of de ontwikkelingen in Polen en Hongarije omtrent de rechtstaat besproken zullen worden tijdens de Raad. Deze leden vragen het kabinet hoe beide landen worden aangesproken op recente ontwikkelingen. Daarbij vragen deze leden het kabinet een appreciatie te geven van de actie van Poolse mediastations om op zwart te gaan en daarmee te protesteren tegen aankomende restricties. Ook vragen deze leden het kabinet een appreciatie te geven over het feit dat Frontex zich terugtrekt uit Hongarije. In hoeverre wordt er in de Raad besproken dat een Europese instelling weigert nog actief te zijn in een Europese lidstaat, zo vragen de leden van de CDA-fractie?

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet naar de stand van zaken van de conferentie voor westerse democratieën van president Biden en in hoeverre de Amerikaanse regering is aangeboden dit te organiseren in Den Haag.

De leden van de D66-fractie horen graag van het kabinet of er gesproken wordt over mogelijke sancties na de arrestatie van oppositieleider Navalny? De aan het woord zijnde leden merken op dat dit onderwerp niet op de agenda staat. Is het kabinet, of een andere lidstaat, voornemens dit onderwerp op te brengen tijdens de Europese Raad? Gaat het kabinet zich inzetten voor het invoeren van meer sancties tegen Rusland? Wat zouden de consequenties daarvan zijn? Wat is het krachtenveld hiervoor in de Europese Unie? Wat is de inzet van de Europese Commissie? Zal er gesproken worden over het inzetten van de Magnitsky-wet ten opzichte van Rusland, zo vragen de leden van de D66-fractie?